

Izjaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

Admiral Darlan pojasnil svoj skok v zavezniški tabor

Izjavil je, da nima osebnih ambicij in da se bo umaknil v privatno življenje po porazu osištinskih sil in osvoboditvi Francije.—Rommelova armada še vedno beži pred britskimi četami. Ameriški letalci razbili nadaljnjih 70 osištinskih bojnih letal.—Rusi zasedli dve naselbini na fronti pri Rževu in pobili čez tisoč nemških vojakov.—Ameriške in avstralske čete povečale pritisk na japonsko oboroženo silo na obali Nove Gvineje

Zavezniški glavni stan, severna Afrika, 17. dec.—Admiral Jean Darlan je izjavil, da ne išče pomoči in podpore pri zaveznikih za svoje osebne ambicije in da se bo umaknil v privatno življenje, ko bo osištine poraženo in Francija dobi svobodo.

V svoji prvi izjavi od okupacije francoske severne Afrike po ameriških in britskih četah je Darlan naglasil, da bo francoska Afrika napela vse sile in napore, katerih cilj je poraz Nemčije in Italije. On je govoril kot vrhovni komisar francoske Afrike in poudarjal svoj skok v zavezniški tabor. Dejal je, da je že in formalno ameriškega generala Dwighta D. Eisenhowerja, vrhovnega poveljnika zavezniške oborožene sile v severni Afriki, da nima osebnih ambicij.

"Naznanil sem že, da je moj edini namen rešitev francoske zverne Afrike in osvoboditev Francije," je dejal Darlan. "Ko bo ta namen dosežen, ko bo francosko ljudstvo izbralo svoje voditelje, se bom umaknil v privatno življenje."

Darlan je dalje rekel, da je pomislil vse one v severni Afriki, proti katerim je bila podzvesta akcija zaradi simpatij napram zaveznikom, imenoval na njo važna mesta prijatelje zaveznikov in postavil vse vojaške častnike, ki so bili suspendirani, na prejšnja mesta. Vsi državljani zavezniških držav, ki so bili internirani, so dobili svobodo, židom pa so bile vrnjene vse pravice. Francoske čete pod poveljstvom generala Girauda se bore na strani zaveznikov proti osištinski silam in vse mornarične in letalske baze v severni in zapadni Afriki so na razpolago zaveznikom.

London, 16. dec.—Rommelova osiština armada še vedno beži proti zapadu po obrežni cesti in je tarča stalnega zavezniškega bombardiranja iz zraka. Zavezniki kontrolirajo ozračje nad Libijom in Tunizijo in njihova letalska sila narašča.

Vest iz glavnega stana zavezniškega poveljstva v francoski severni Afriki pravi, da se bombarne baze in pozicije nadaljujejo. Ameriški letalci so v zadnjih dneh razbili nadaljnjih 70 osištinskih bojnih letal. Tuniz, Baza in La Goulette so tarča zavezniškega bombardiranja iz zraka.

Radio ko poročilo iz Maroka pravi, da so bombe, katere so vrželi ameriški letalci na Sfax, osištine mornarično bazo, porušile njeno skladišča orožja in streliva ter zanele ogromne požare. Britska letala operirajo v Maroku, otoku na Sredozemskem morju in so sestrelili tri nemške letalske transporte med Malto in obzorjem Tunizije.

Konec decembra je prodira britska armada, kateri poveljuje general Bernard Montgomery, na moradno razkrito. Domnevno so prvi oddelki prodrli do Mide Archa, 40 milj zapadno od Aghele, mesta, iz katere so se ostanki Rommelove armade umaknili. Kje se bodo vojske ustavile, je še predmet spekulacij.

Italijanska luka, je bila ponovno bombardirana s strani ameriških in britskih le-

talci. Bombe so razbile mornarične naprave in zanele požare.

Rim, 16. dec.—Vrhovno poveljstvo je priznalo, da so bombe, ki so jih metali zavezniški letalci na Tuniz in Souso, osištine mornarične baze v Tuniziji, ubile čez dvesto ljudi in več sto ranile.

Moskva, 16. dec.—Ruske napadalne čete so zasedle nadaljnji dve naselbini na fronti zapadno od Rževa in ubile čez tisoč nemških vojakov. Vrhovno poveljstvo poroča, da so Rusi odbili vse nemške protinaskoke na 800 milj dolgi centralni fronti in prizdajali sovražniku težke udarce.

Prej objavljena poročila omenjajo ruske uspehe pri Veliki Luki na centralni fronti in pri Stalingradu. Sovjetske čete so poglne Nemce z utrjenih pozicij pri Veliki Luki, na južnozapadni strani Stalingrada pa so zasedle več strateških hribov. Več sto Nemcev je padlo v bitki z Rusi, ki se je vršila v trikotju med Rževom, Veliko Luko in Vjazmo. Gnezda nemških strojni ob železniški progi, ki spaja Ržev z Vjazmo, so bila zdrobljena.

Dva nemška pehotna bataljona sta bila uničena v sektorju pri Veliki Luki, mestu, ki je oddaljeno 90 milj od latvijske meje. Rusi so razbili tudi 26 nemških tankov v bitki v tem sektorju.

Berlin, 16. dec.—Vrhovno poveljstvo poroča, da je ruska vojaška posadka na južnovzhodni strani Toropetsa, 40 milj vzhodno od Velike Luke, obkrožena in da ji preti uničenje. Vsi poskusni posadke, da se reši iz pasti, so se izjalovili.

Melbourne, Avstralija, 16. dec.—Ameriške in avstralske čete so povečale pritisk na japonsko oboroženo silo na ozemlju pri Buni, Nova Gvineja. Buna, japonska mornarična baza, je v zavezniških rokah. Japonski transporti, ki so skušali izkrcati nove čete na obali Nove Gvineje, so bili razpršeni.

Japonska obrambna črta na obrežju Nove Gvineje je bila prebita. Del japonske oborožene sile je zbran na vzhodni strani Bune, drugi del pa pri Sanandani, pet milj proč od Bune. Japonci so poslali dva rušilca in tri križarke na pomoč transportu, ki so skušali izkrcati čete na obali Nove Gvineje, toda ameriški letalci so jih napadli z bombami in poglali v beg.

Washington, D. C., 16. dec.—Ameriški letalci uprizarjajo s svojih baz na Guadalcanalu, največjem otoku Solomonove grupe, napade na japonsko letališče pri Mundu, otoku New Georgia, poroča mornarični department. Ta je oddaljen 150 milj od Guadalcanala.

Mornarični department je naznanil, da so ameriški letalci sestrelili 115 izmed 135 japonskih bojnih letal, ki so napadla nekega ameriškega letalonosca, ko se je nahajal v bližini otokov Santa Cruz, 350 milj vzhodno od Solomonov. Bitka se je vršila 26. oktobra, toda poročilo je bilo šele zdaj objavljeno.

Churchill hvali angleške tanke

Nov vojni odbor ustanovljen

London, 16. dec.—Premier Winston Churchill je pohvalil tanke, ki nosijo njegovo ime, kot najboljše orožje, ki ga ima Anglija v svojem arzenalu. Produkcija teh je bila odredjena po katastrofi v Dunkirku, ko je Francija kapitulirala pred Nemčijo. Premier je dejal, da so bili načrti glede gradnje tankov sestavljeni v naglici in v momentu, ko je bila Anglija v nevarnosti nemške invazije.

"Anglija je imela samo sto tankov, ko ji je pretila največja nevarnost," je rekel Churchill. "Šest mesecev pozneje se je številno povečalo na 400. Po Hitlerjevemu napadu na Rusijo je Anglija začela producirati tanke novega tipa, ki so se izkazali kot učinkovito orožje. Čez tisoč tankov je dobila britska oborožena sila na afriških frontah."

Churchill je naznanil ustanovitev novega vojnega odbora, v čigar področje spada vodstvo operacij proti nemškim podmornicam, ki napadajo in potaplajo angleške ladje in parnike. Ta odbor je nadomestil prejšnjega, ki se je nazival odbor za Atlantik. Premier je dejal, da je on prevzel načelnštvo novega odbora, za podnačelnika pa je imenoval Stafforda Crippsa, ministra za letalsko produkcijo. Drugi člani odbora so Oliver Lytton, A. V. Alexander, Archibald Sinclair, Dudley Pond, Charles Portal in lord Leathers.

Dr. Schacht spet na pozornici

Hitler mu je poveril važno nalogo

Z nemške meje, 16. dec.—Dr. Hjalmar Schacht, nemški finančni veščak, se je vrnil v politično življenje na Hitlerjevo prošnjo. Vest se glasi, da mu je diktator poveril študijo vprašanja, kako se bo ta vojna končala in kakšne posledice lahko pričakuje Nemčija. Po proučitvi tega vprašanja naj sestavi poročilo in ga predloži Hitlerju.

Schacht je bil instruiran, naj vodi študijo na podlagi domneve, da bo nacijski režim ostal na krmilu in možnosti umika Italije iz vojne kot zaveznice Nemčije. Pri tem naj ima na vidiku tudi možnost poraza Nemčije. Na bazi Schachtovega poročila bo Hitler storil potrebne korake.

Predvidevane možnosti so zrnaga Nemčije, dosega kompromisa z njenimi sovražniki, sklenitev separatnih mirovnih pogodb s Francijo, Veliko Britanijo, Ameriko in Rusijo ter izguba podpore s strani Italije, Rumunije, Ogrske in drugih satelitov.

Vse francoske ladje v Toulonu uničene

London, 16. dec.—Admiral Emile Muselier, bivši mornarični šef borbenih Francozov, pravi v članku, ki ga je objavil list France, glasilo borbenih Francozov, da so francoski častniki uničili vse bojne ladje, ki so se nahajale v Toulonu, luki ob Sredozemskem morju. To kažejo fotografije, ki so jih vzela izvidniška letala iz zraka nad luko 28. novembra.

LAVAL SE PRAVLJA ZA ODHOD V BERLIN

Razprava o ustanovitvi nove francoske armade

KOMISIJA ZA PREMIRJE RAZPUŠČENA

Bern, Švica, 16. dec.—Pierre Laval, načelnik vlade v Vichyju in zagovornik poglobitve kooperacije med Francijo in Nemčijo, bo kmalu odpotoval v Berlin, "kjer bo konferiral s Hitlerjem o ustanovitvi nove francoske armade s sodelovanjem nemških vojaških veščakov." Ta armada naj bi pomagala Nemčiji v boju proti zaveznikom.

V Bern dospela poročila se glase, da je na stotine civilnih uslužbencev v Vichyju, ko so bili informirani o Lavalovem načrtu, pustilo službe. Več vojaških častnikov je izjavilo, da ne bodo služili v novi armadi, ki bo morala slediti ukazom nemških vojaških častnikov.

Pred odhodom v Berlin bo Laval konferiral s člani svojega kabineta o poglobitvi kooperacije z Nemčijo. On se je sestel s časniki, katerim je povedal, da je on rešil Francijo proti njeni volji, ker on je edini, ki ve, kaj je dobro za njo. "Nameni francoskega ljudstva so morda dobri in patriotični," je dejal. "Vem, da je moje stališče pravilno in korakal bom naprej po določeni poti in pri tem se ne bom oziral na javno mnenje."

Poroča se, da nacija zahteva garancije od višje vlade glede kooperacije in da jih Lavalova izjava, "da bo vodil politiko, v kateri vidi rešitev Francije," ni zadovoljila. Nacija zahteva zagotovilo, da se bo nova francoska armada borila na strani nemške oborožene sile.

Lavalova vlada je bila informirana, da je bila osiština komisija za premirje razpuščena. Člani te so funkcionirali v Wiesbadenu, Nemčija, in v Turinu, Italija. Osišče je zavzelo stališče, da se pogoji premirja, sklenjenega pred dvema letoma, ne morejo izvajati v sedanjih okoliščinah.

Spanija internirala ameriške in angleške letalce

Madrid, Španija, 16. dec.—Vlada je naznanila, da je internirala okrog dvesto ameriških in britskih letalcev, ki so se morali spustiti na tla na španskem ozemlju. Vsi so bili odvedeni v internacijsko taborišče pri Saragozi.

Angleška podmornica potopila 20 osištinskih ladij

Neka angleška luka, 16. dec.—Angleška podmornica Truant, ki se je po dveh letih vrnila v to luko, je potopila čez 20 osištinskih ladij in parnikov. V tem času je prevozila 80,000 milj posredozemskem in Indijskem morju.

Sedemnajst oseb ubitih v letalski nesreči

Fairfield, Utah, 16. dec.—Štiri ženske in trinajst moških je izgubilo življenje, ko je veliko potniško letalo družbe Western Air Lines treščilo na tla in se razbilo. Nesreča se je pripetila v dolini Cedar, 50 milj južno od Salt Lake Cityja, od koder je letalo odletelo proti Los Angelesu, Cal. Vsi potniki razen dveh so se ubili. Rešena sta bila A. J. Mallett iz Springfielda, Ark., in poročnik A. F. Gardner iz Alexandrije, N. Y. Dobil sta težke poškodbe in oba sta bila odpeljana v bolnišnico.

Bolivija oklicala obsedno stanje

Argentina zdrobila nacijski špijski krožek

La Paz, Bolivija, 16. dec.—Predsednik Enrique Penaranda je oklical obsedno stanje v petih rudniških okrajih, ki producirajo pločevino, kjer so na delu po nacijskih kontrolirani elementi. Ti dobivajo navodila iz Berlina glede oviranja produkcije pločevine.

Obsedno stanje je bilo oklicano po nemirih in stavki, ki je zavrla produkcijo v rudnikih Patino Tin Co. Neki rudar je bil ranjen v nemirih, katere je policija zatrla. Rudarji so zastavkali, ko je kompanija odbila zahtevo glede zvišanja plače za deset odstotkov.

Notranji minister je naznanil, da so rudarji zavrnili ponudbo vlade glede posredovanja med njimi in kompanijo, da se konflikt izravna. Njihovi voditelji se niso hoteli udeležiti konference. Obsedno stanje je v veljavi v okrajih La Paz, Oruro, Potosi, Cochabamba in Sucre. Predsednik Penaranda in delavski minister Juan Manuel Balcazar sta obdvojila ekstremiste podžigalca nemirov.

Politični krogi trdijo, da so za nemire odgovorni tudi voditelji levčarske revolucionarne stranke. Ti hočejo baje kovati kapital iz nemirov in ustaviti produkcijo pločevine, ki jo potrebujejo orožne industrije združenih narodov.

La Plata, Argentina, 16. dec.—Provinčna policija je zdrobila nadaljnji nacijski špijski krožek. Uprizorila je navale na nemške naselbine na ozemlju ob vstupu reke La Plata in aretirala več Nemcev, obenem pa je zagledala rekorde in dokumente Zveze nemških delavskih unij in nacijske uniforme.

Darlan apelira na muslimane

Postavijo naj se na stran zaveznikov

London, 16. dec.—Admiral Jean Darlan je po radiu in v časopisu apeliral na muslimane v francoski severni in zapadni Afriki, naj se pridružijo združenim narodom v njihovi borbi proti osišču. On je v smislu dogovora, sklenjenega z ameriškim generalom Dwightom D. Eisenhowerjem, vrhovnim poveljnikom zavezniške sile, postal načelnik civilne administracije v severni Afriki.

"Jutri bodo naše armade, zavezniki, francoske in muslimanske, kot enota poglale podile Italijane in njihove nemške gospodarje iz Afrike," je rekel Darlan v apelu. "Nobenega dvoma ni v izid sedanjih bitk. Osišče bo poraženo v tej vojni. Tripolitani in Tunizija bosta osvobojeni in za muslimane pride nova doba. Po porazu osištine sile v Afriki pride na vrsto Italija. Njena mesta bodo razdejana v masnem bombardiranju iz zraka."

Japonska sabotaza v Braziliji

Rio de Janeiro, Brazilija, 16. dec.—List 'Globo' poroča, da so Japonci zanele požare na kavtalskih plantažah v provinci Amazoniji, kjer so velike japonske naselbine. Požari so povzročili veliko škodo. Policija je aretirala več Japoncev zaradi sabotaze. List trdi, da so Japonci sodelovali z drugimi osištinskimi elementi v Braziliji.

Byrnes dobil novo oblast

Izravna sporov med vladnimi agenturami

Washington, D. C., 16. dec.—Predsednik Roosevelt je storil nadaljnji korak glede likvidacije sporov, ki se pojavljajo med uradniki vladnih agentur in odborov in kateri ovirajo izvajanje živilskega programa v vojnem času. Predsednik je podelil oblast izravnavanja sporov Jamesu F. Byrnesu, direktorju administracije za ekonomsko stabilizacijo.

V Byrnesovo področje spada reševanje vseh sporov, ki se pojavijo med vladnimi agenturami in živilsko administracijo, katere načelnik je poljedelski tajnik Claude Wickard. Roosevelt je z odredbo, izdano 7. decembra, poveril Wickardu vso oblast glede izvajanja programa produkcije in razpečevanja pridelkov, o drugih zadevah, ki vključujejo dostavljanje poljedelskih strojev farmerjem, pa naj bi se posvetoval s Hendersonom, načelnikom urada za kontrolo cen, Donaldom M. Nelsonom, načelnikom odbora za vojno produkcijo, in Paulom V. McNuttom, načelnikom komisije za mobilizacijo človeške sile.

Prvi problem, ki ga mora Byrnes rešiti, se tiče Wickarda in poveljstva oborožene sile. Wickard je dobil oblast kupovanja živil in drugih potrebščin za civilne in vojaške namene, nakar je poveljstvo oborožene sile protestiralo pri Rooseveltu. To si lasti oblast v zadevah zalaganja armade s potrebščinami.

Predsednik Roosevelt je izjavil, da je ameriško ljudstvo za maksimalno vojno mobilizacijo, čeprav ta okrne notranjo ekonomijo. Program, ki določa povečanje ameriške oborožene sile na kopnem, morju in v zraku na 9.700,000 mož do 1. 1944, mora biti uruščen.

Izdelovalci orodja se vrnili na delo

Chicago, 16. dec.—Izdelovalci orodja, ki so zastavkali zadnji ponedeljek v letalski tovarni korporacije Studebaker v znak protesta proti uposlavitvi nekega zamorca v njihovem departmentu, so se vrnili na delo. Uradniki unije avtnih delavcev CIO so jim dali ukor in zahtevali, naj se takoj vrnejo na delo. William H. Spencer, pokrajinski direktor federalne komisije za mobilizacijo človeške sile, je pohvalil uradnike.

Federalni uslužbenci dobili zvišanje

Washington, D. C., 16. dec.—Kongres je pred zaključanjem svojega zasedanja sprejel načrt glede zvišanja plače uradnikom in uslužbencem v federalnih departmentih za pet do desetih odstotkov. V teh departmentih je uposlenih 2,500,000 ljudi. Novi kongres se sestane v svojem zasedanju 6. januarja. Naslednji dan bo predsednik osebno nastopil pred kongresom in prečital poslanico o stanju Unije. Zasedanje sedanjega kongresa je trajalo 710 dni.

Albanci pozdravili Hullovo zagotovilo

London, 16. dec.—Albanska ubežna vlada je poslala noto državnomu tajniku Cordellu Hullu, v kateri se mu je zahvalila za zagotovilo, da bodo Albanci sami postavili vlado, kakršno želijo, ko bo ta vojna končana. Nota trdi, da odpor Albancev proti osištenu zatiranju stalno narašča, kar dokazujejo bitke med albanskimi gerilci in italijanskimi vojski.

JUGOSLOVANSKA VLADA PODPIRA MIHAJLOVIČA

Pobila je obdolžitve, da general kooperira z osiščem

OBSODBA KOMUNISTIČNE PROPAGANDE

London, 16. dec.—Jugoslovanska ubežna vlada v Londonu je izjavila, da popolnoma zaupa generalu Draži Mihajloviču, poveljniku četniške armade, da ga podpira, zano pa je pobila komunistične obdolžitve, da general kooperira z osiščem. Naglasila je, da general vodi kampanjo proti osiščni okupacijski sili v Jugoslaviji v soglasju s strategijo zavezniškega poveljstva.

Jugoslovanska vlada trdi, da hočejo neodgovorni in nepoučeni krogi oblatiti Mihajloviča v javnosti z obdolžitvami, da kooperira z osiščem. Dalje je priznala, da sta dve osvobodilni sili na delu v Jugoslaviji — četniki in partizani (komunisti), toda slednji se ne morejo primerjati organizirani oboroženi sili pod poveljstvom generala Mihajloviča.

Vlada je izjavila, da rusko časopisje in radio podpira partizane.

"Odkar so Nemci invadirali Jugoslavijo v aprilu preteklega leta, se četniki stalno bore proti osišču," pravi vlada. "Četniške operacije držijo najmanj 30 osištinskih vojaških divizij v Jugoslaviji. Mihajlovič in njegovi četniki zdaj operirajo v dolinah ob reki Savi od Zagreba do predmestij Belgrada."

Deklaracija jugoslovanske vlade pomeni, da je zavezniški generalni štab priporočil Mihajloviču, naj četniki napadajo železniško progo, ki se vleče po dolinah ob reki Savi in po kateri Nemci pošiljajo orožje, strelivo in drugi bojni material v Grčijo.

Preiskava pomanjkanja olja

Chicago bo dobilo več olja

Chicago, 16. dec.—Michael Mulcahy, direktor urada za odmerjanje, je dejal, da je dobil zadovoljiv odgovor od uprave za kontrolo cen v Washingtonu na svoj apel, da Chicago dobi več kurilnega olja. Preiskava glede pomanjkanja olja je bila odrejena.

Charles H. Abbott, načelnik divizije za olje v upravi za kontrolo cen, je odpotoval iz Washingtona v Chicago. On bo vodil preiskavo in storil potrebne korake ta teden.

Člani posvetovalnega odbora državnega zdravstvenega sveta so se sestali v Springfieldu na apel governorja Dwighta H. Greena. Slednji je priporočil suspendiranje odredbe glede delitve kurilnega olja v odmerkih do 15. januarja prihodnjega leta. Posvetovalni odbor tvori zdravniki. Green je pozval tudi governorje Michigana, Indiane, Wisconsin, Iowa, Missourija, Nebraske in Kansasa, naj se pridružijo Illinoisu in podvzamejo korake v interesu ljudskega zdravja.

Člani posvetovalnega odbora so sprejeli resolucijo z obsodbo arbitražnih regulacij, ki ogražajo zdravje prebivalcev. Udarili so tudi po avtoritetah, v katerih področje spada delitev kurilnega olja v odmerkih, in jih obdolžili odgovornosti za nastalo konfuzijo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Zdravne drave (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cileo \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inosestavo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cileo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in naskladnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2637-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (December 31, 1942), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Fašist Franko je fašist Franko!

General Francisco Franco, diktator Španije, je pred dnevi odprto izjavil, da je njegov režim idejno na strani nacistične Nemčije in fašistične Italije, ko je govoril pred novim odborom svoje fašistične (fašistične) stranke. To je bil njegov prvi govor v javnosti izza okupacije francoske Afrike po ameriških in angleških četah.

Dočim pa je diktator Franko v tem govoru pel slavo Hitlerjeveemu "novemu redu", je predvidno zamolčal program in cilje svoje režima v tej vojni. Amerika in Anglija sta ob navalu v severno Afriko zagotovili Franku, da špansko ozemlje ostane nedotaknjeno, dokler bo Španija nevtralna, nakar je Franko obljubil nadaljevanje španske nevtralnosti.

Da Franko s svojimi fašisti (španski fašisti) faktično ni nevtralen, je znano vsakomur, kdor ni slep; najbolje vedo to Rusi, ki se morajo boriti s španskimi "protovoljci", katere pošilja Franko Hitlerju na rusko fronto. Zakaj to dela? Zato, da vrne Hitlerju in Mussoliniju njuno vojaško pomoč, katero sta mu naklonila, ko je začel civilno vojno s špansko demokratično republiko pred šestimi leti.

Diktator Franko je danes le toliko nevtralen napram Ameriki in Angliji kolikor mu od njiju preti nevarnost. Španija je danes izpostavljena od dveh strani ameriškega in angleškega oboroženemu navalu — in to sili Franka, da mora mirovati.

Veliko vprašanje pa je, koliko časa bo miroval. Zadržne čase je vedno več znamenj, da Hitler namerava v svoji skrajni desperatnosti navalliti v severno Afriko od zapada ali pa od vzhoda z namenom, da se obdrži na obrežju Tunizije in Tripolitanijske. Naval od vzhoda bi bil skozi Turčijo in Malo Azijo v Egipt, od zapada pa skozi Španijo. Turki mu niso naklonjeni in imajo milijon vojakov pripravljenih za brambo svoje dežele, zato je prej možno, da Nemci udarijo v Španijo, kjer imajo prijatelje in zavez-nike. Franko se bo navidezno "upiral", ampak, če ne bodo demokratični zavezniški dobro pripravljeni na Hitlerjev trik in če ne bodo istočasno udarili v Španijo s severozapada in z juga ter ustavili Nemce kje na sredi Španije, smo lahko prepričani, da Hitlerjeve horde dosežejo sredozemsko obalo Španije in Gibraltar v nekaj dneh.

Uverjeni smo, da zavezniški skrbno pazijo na Frankovo Španijo, kaj počneja te dni. Tudi Franko dobro ve, kaj ga čaka, če ga Hitler zaplete v vojno na svoji strani in zato najbrž diplomatsko deluje za preprečitev Hitlerjeve invazije. Možnost pa je tudi, da Franko še vedno veruje v Hitlerjevo zmago — zaslepljen je dovolj za vse — in če ga Hitler nablufa, da druge poti do zmage ni, kakor skozi Španijo, se bo kajpada udal in tedaj bo tretja fronta — na Španskem — neizogibna.

Naj pride to ali ono — dnevi Frankove diktature, kakor Hitlerjeve in Mussolinijeve diktature, so štetli. Ako Hitler invadira Španijo, pade Franko in španska demokratična republika bo vzpostavljena toliko prej, če pa Španija ostane zunaj vojne do konca, bodo kmalu obračunali s Frankom Španci sami — oni Španci, ki ljubijo svobodo in sovražijo diktaturo. Tedaj ne bo več Hitlerja in Mussolinija, da bi mu pomagala in španski fašizem bo neslavno položen k večnemu počitku poleg nemškega, italijanskega in vseh drugih fašizmov ...

Vzhodnoevropska federacija

V nekem poročilu čitamo, da je poljski minister za informacije Stronsky v Londonu predložil Čehom in Jugoslovanom načrt za baltičsko-sredozemsko federacijo. Ta federacija držav bi se — kakor že ime pove — raztezala od Baltičkega morja na severu Evrope do Sredozemskega morja na jugu in bi vključevala Estonijo, Letsko, Litvinsko, Poljsko, Čehoslovakijsko, Ogrsko, Rumunijo, Jugoslavijo, Bolgarijo, Grško, Albanijo in evropsko Turčijo, skupaj torej dvanajst sedanjih držav.

Stronsky meni, da bi ta federacija tvorila most med Sovjetsko unijo in Nemčijo z zapadno Evropo vred. Poljsko-čehska zveza, ki je bila zamišljena nekako pred poldrugim letom, danes ne odgovarja več. Situacija se je izpremenila, odkar je prišla Rusija v vojno in poljsko-čehska unija je bila v načrtu, ko je bila Rusija še nevtralna in ko je še obstajalo upanje, da so sovjeti ostanejo zunaj vojne. Danes je pa treba računati z Rusijo.

Stronsky misli, da bi baltičsko-sredozemska federacija tvorila ravnovesje (balanco) med Rusijo in zapadno Evropo, kakor koli bo že evropski zapad z Nemčijo vred organiziran, in to bi bilo jamstvo miru za Evropo. Federacija bi sodelovala z Rusijo ali zapadnimi silami, kakor bi že kazali interesi miru.

Nashe mnenje je, da bodoči mir bo v glavnem odvisen od ekonomske ureditve Evrope in sveta v demokratičnem smislu. Noben drugi faktor ni tako važen. Načrt Stronskega je bolj političnega značaja, ne jemlje pa v poštev dejstva, da politična balanca še ne pomeni gospodarske balance. Baltičsko-sredozemska federacija, sestojeca iz velike večine agrarnih držav, bo morala biti navezana na industrijski zapad ali pa na Rusijo, ekonomske samostojnosti tam ne bo moglo biti. Ker pa je Rusija pretežno tudi še vedno agrarna — in po tej vojni prav gotovo tudi ostane še za dolgo dobo — ni možnosti, da bi tvorila ekonomsko enoto s federacijo.

Najboljši rešitev za bodoči mir bi bila splošna evropska federacija z Rusijo vred ali brez Rusije. V prvem ali drugem primeru bi bila splošna federacija gospodarsko uravnovesena in enotna.

Glasovi iz naselbin

Letna seja Planinskega raja

St. Louis, Mo. — V nedeljo, 23. decembra bo imelo društvo Planinski raj 107 SNPJ svojo letno sejo v Slovenskem domu na 3331 So. 7th st. Podano bo poročilo pomožnega odbora za Jugoslavijo, odbora za pomoč Rusiji, kakor tudi vseh drugih dobrodelnih odborov. Dalje bo poročal delegat o Slovenskem narodnem kongresu. Razume se, da bodo tudi volitve odbora za prihodnje leto, kar je zmeraj zelo važno, še bolj pa v teh kritičnih časih.

Na tej seji bo oddan tudi vojni bond in vsakdo naj vrne knjižice do tega dne. Kdor hoče kupiti še kaj vojnih znamk ali bondov, ne pozabite, da to lahko storite pri tajnici in društvo bo dobilo kredit.

Dalje bomo razdelili tudi šivanje za Rdeči križ, ker smo ženske precej zaostale. Pobrali bomo tudi imena onih, ki hočejo darovati kri za naše vojake, ki se bore in umirajo na frontah za nas.

Ker je pri vsakem težkem delu potrebno tudi razvedrilo, nas bo obiskal Miklavž, ki bo imel prost prigrizek za odrasle in še kaj drugega v vreči za mladino. Zapelo nam bo tudi pevsko društvo Zvon in deklamirala bo Marion Gialusi.

Ni potrebno, da poudarjam, kakor važno je, da se vsak član in članica udeležijo te seje. Razni izgovori vsaj ob času letne seje niso na mestu. Vsakdo bo tudi zabeležen, da bomo v bodoče vedeli, kdo se je udeležil te seje. Torej vsi na plan! (Prišlo prepzno za sredno številko — u-red.)

Theresa Speck.

Zelje po-čveti

Rock Springs, Wyo. — Ker mi je potekla naročnina na dnevnik Prosveto, jo tukaj obnavljam. To je lahko. V družini nas je namreč pet in vsi člani jednote in v smislu pravil sem deležen dnevnika brez nadaljnjega doplačila. Koliko časa bo to trajalo, je vprašanje, kajti oba moja sinova sta že v armadi Strica Sama, oba prostovoljno.

Najmlajši še ni dopolnil 18 let. Bil je v strelski šoli pet mesecev in je dobil diplomu. Sedaj bo šel pa v Electric Hydraulic School za 12 tednov v San Diego, Cal. Starejši še ni star 21 let in služi na konvojih med Seattlom in Alasko.

Zelje bi, da bi imela oba sinova priliko maščevati se nad Mussolinijem za krivico, katero je storil nad prebivalstvom moje rojstne vasi Kamnik pri Borovnici. Vas je požgal in porušil do tal in uničil kmete, kakor vidim iz poročil z jugoslovanske fronte. Fašisti so to storili radi mostu, ki je bil porušen blizu postaje Preserje — mislim, da je bil tisti, ki vodi preko Ljubljane. Pet kmetov so na mestu ustrelili, 30 so jih pa mučili do smrti predno so prišli do Borovnice. Lahko, da sta bila med žrtvami moj oče in brat. Upam, da bo prišel čas obračuna ...

Kar se dela tiče, ga je več kot dovolj. Nekateri premožnejši obratujejo sedem dni v tednu. Na starost ne gledajo več, samo da si večak z lopato. Pa naj bo dovolj za dame, ko je prva obletnica napada na Pearl Harbor, pa še kaj več v letu 1943.

Joe Pershin. 10.

Vabilo na sejo

La Salle, Ill. — Uljudno apeliram na vse članstvo samostojnega društva Edinost, da se gotovo udeležite letne seje, ki se vrši v nedeljo, 27. decembra ob pol dveh popoldne v Slovenskem narodnem domu. Na dnevnem redu bodo važne zadeve, ki jih bo treba rešiti, kakor tudi volitve odbora za 1943 in zastopnike društvenih delnic SND, da se udeležijo delničarske seje, ki se bo vršila istega dne ob petih popoldne. Obenem apeliram na vse člane, ki dolgujejo na asessmentu, da pravočasno poravnajo zaostali dolg. Torej na svidenje na prihodnji seji.

John Furaz, tajnik.

Kako je bilo na kongresu

Neffs, O. — Moram se malo odzvati glede mojega potovanja na slovenski kongres in domov. V petek zvečer pridemo v Cleveland ob eni uri ponoči. Na popoldne smo čakali kakih pet minut, ali še tisto je bilo preveč, kajti bilo je tako mrzlo, da bi ne mogli več prenesti.

Potem se je naš konj ustavil pred Slovenskim narodnim domom, toda skoro bi bilo prepozno, ali vseeno smo se ustavili. Vrata se nam odpro, potem pa smo se malo pogreli in okrepčali, nato pa gremo z našim voditeljem Johnom Vitezom do rojaka Antona Veharja, kjer smo se zasedli. Lepa hvala voditelju Vehar za vso gostoljubnost, kakor tudi Johnu Primožiču in njegovi ženi za postrežbo.

Sestal sem se z mnogimi rojaki, s katerimi se nismo videla že leta. Tako sem se sestel tudi z Jakobom Balahom, ki je leta 1913-14 živel v Herminieju, Pa., kakor tudi jaz. Sestala sva se v Cantonu, O., na postaji, potem ga pa nisem več videl.

Moram tudi povedati, da domov smo dobro hodili, ker je imel Joe Škof iz Bartona steklenico božje kapljice, s katero smo se tolažili in nam je bila pot krajša. Tudi njemu se zahvalim za prenočišče in vse drugo.

Po mojem mnenju je ta kongres uspel v vseh ozirih. Upam, da se oprimemo njegovih navodil in da vse organizacije napnejo svoje moči in darujejo v sklad z osvoboditvijo Slovenije. Enako naj tudi vsak posameznik daruje v ta sklad, da se uresniči naše želje.—Florjan Pishek. 4.

Barbičeva kolona

Cleveland. — Zopet bomo enega skovali! Na našem zadnjem metropolitanskem kongresu me je neki zunanji čitatelj Prosvete vprašal, kdaj vse to napišem in

da bi njega vzelo tri dni. Odgovoril sem mu, da bi jaz v treh dneh naklamljal za tri časopise dopisov, ki bi potrebovali vseh osem strani.

Dolg razgovor sva imela tudi z Ivano Zobeč iz Chisholms, Minn. Ona me je povabila, kadar se bo vršila konvencija SNPJ v Evelethu (če se bo, ker ne vemo, kaj nam bo ta vojna še prinesla), da bom moral obiskati njena dekleta v Chisholmu, da bodo potem lažje pridobivali članstvo v mladinski oddelki. Dejal sem ji, da nisem več mlad in lahko bi se zgodilo, da bi šel v večna lovišča. Vprašal sem jo, kaj je vendar z Matijo Pogorelcem, ker on bi bil sposoben agitator za mladinske krožke, ker je še vedno "zauber" fant. Ampak Ivana je vztrajala, da dekleta (starejša) hočejo mene. In Ivana je celo vdova ...

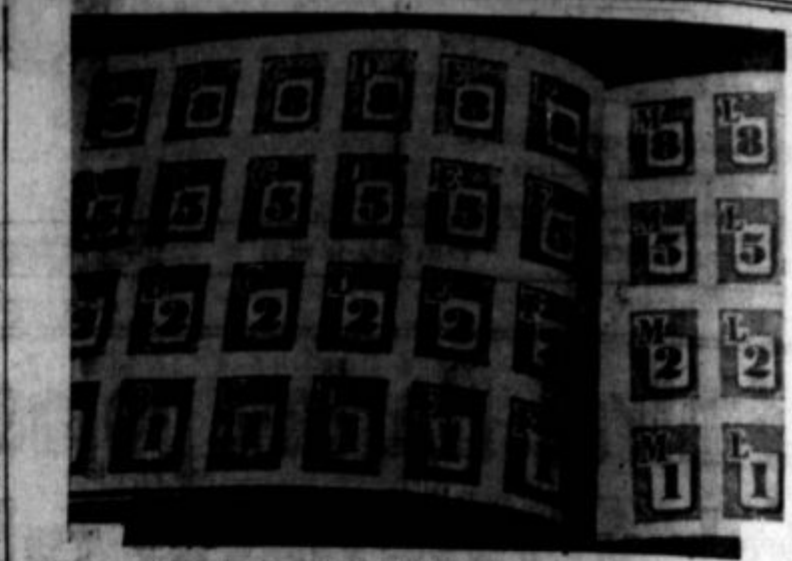
Mici Udovicheva iz Chicaga pravi, da bo tudi ona vdova, in če bo, jaz pa vdovec (če bom), da se bom moral držati svoje obljube. Radi tega mi Mary hoče zdaj pokazati svojo agitacijo za nove člane, da je žena vseh žena! Rekla je tudi, da strga vsak teden dva para čevljev in ne vem koliko "golašev", njen Frank pa je moral že petkrat "rekepati" svoje "tajerje". Mary je posetila naš metropolitanski kongres kot delegatkinja.

Tudi iz Puebla, Colo., smo videli na kongresu našo dopisovalko Radovich. Iz Salema, O., pa nas je obiskala Frances kot "congress lady", in to brez krave in mleka. Waukegan je poslal od ženskega društva moške enakopravnosti 119 SNPJ Lenčič in Tončko. Prva je Jerebova, druga pa Rezakova, ki sta zastopali kot "congress ladies" svoj teritorij. Nekdo mi je celo povedal, da jih je Bolha povabil v Barberton, da tudi njega zastopajo. Če so ga, poročila nismo prejeli.

In Jože Irman — ta fant iz Akrona jo je pa kar sam imahal v našo veliko vas. Tudi on spada v klub Matijeta Pogorelca, in kljub "zauber" fantov. Je torej dobro, če se tem fantom obljubi kakšno ženšče.

Angela Zaitz se je udeležila s Frankom Zaitzem, urednikom Proletarca. Dala mi je sliko mrtve ženske, ker me menda prištevajo k pogrebnikom, ker le oni ljubijo mrtvilo. Nesreča je bila, ker s Frankom nisva na sliki, ki je bila sneta na kongresu. Ampak on kljub temu smatra, da bodo oni delali, ki niso na sliki, oni, ki so, bodo pa ukazovali. Moram reči, da kljub temu, da nisem na sliki, sem že nekaj storil za kongres. In nekaj moje ga priporočila se je tudi uresničilo. Tam je namreč vsaj eden naših, ki bo storil 75% za svoj narod z onimi, ki smo mu sledili.

Kadar se družim v "ljudski fronti", moram biti pripravljen, da boš dajal koncesije gotovim nasprotnim "človekom". Edino pod tem pogojem so oni pripravljivi sodelovati: da velja njihova! Brez tega ni "ljudske fronte". In tako so hoteli imeti naši verni ljudje tudi koncesije na tem kongresu, da nam pokažejo, da oni znajo še vedno le ono, kar so jih mama naučili. In prišli so na seji pripravljene odbora z zahtevo, da se molji na kongresu, češ, saj tudi v kongresu v Washingtonu, D. C., molijo

Kopija življane nakaznice, ki bo izdana v prihodnjem letu

predno kongresniki in senatorji udarijo drug po drugem. In tako naj jih tudi mi posnemamo predno se bomo kavsali.

Seveda, ko je ta predlog prišel na mizo pripravljene odbora, je bil navzoč le eden, ki se ni strinjal s tem. Pozneje, na drugi seji smo se pa priglasili trije z domnevo, da nam predmolev ni potrebna, ker tukaj gre le za rešitev naroda in njegove zemlje, po kateri tepta osvajalec. Ali kadar imaš opraviti z ljudmi, ki jim je vera vse prej kot drugo, in če imajo premoč v večini, in če se pri tem še naprednjaki skrijejo za ženska krila — kaj more trio storiti? Nič! Ampak to narodu, iz katerega izhajamo, ne bo nič pomagalo, kajti če bi molitve kaj pomagale, tudi najbolj goreče molitve, bi ta narod, za katerega je bil ta kongres sklican, ne bil danes suženj o-hollega sovražnika.

Slišal sem, da je neka poročevalka poslala svojemu listu opis tega kongresa in da je celo zapisala, da je bil "farsa". Je pač odvisno, kako ga je kdo gledal s svojimi očmi. Bilo je marsikaj nečednega, kar mora priznati vsak trezno misleč človek. Ampak to ne gre pripisovati onim, ki so prišli na kongres, da pokažejo svojo moč. Veliko krivde si lahko zapiše na svoje rame tako zvana napredna struja, ki je dovolila, da so bila tla pod njenimi nogami izpodkopana. No, pa počakajmo, da vidimo, kaj pride, to je, če se bo izcimilo ono, za kar je bil kongres sklican. Mi se moremo zanašati le na pol do-cata ali par več izmed izvoljenih. Toliko za danes o tem kongresu.

Mrs. in mr. Jack Setnikar iz Eveletha, Minn., sta mi poslala božično karto. Zahvaljujem se njima za poslano voščilo, kakor tudi vnaprej vsakemu, če mi kdo pošlje — ali pa ne pošlje kako kartico. Letos ne bo nihče deležen božične karte od mene ali moje žene. Čital sem, da poštni urad želi, da se preveč ne obremenijo z delom poštinih uslužbencev pred letošnjim božičem. Ker sem sam tak revež, da imam veliko opravka pred božičem, se bom držal priporočila poštnega urada, povrhu pa imam uposle-na tudi dva sinova na pošti — Franka in Edwarda.

Torej bom v tem dopisu voščil vsem mojim poznanim in nepoznanim veseli božič in srečno novo leto. (Tukaj so všteti tudi vsi živi Božiči, pa če so kovači ali zidarji in tudi oni v Chicagu.)

Frank Barbič. 53.

Nekaj tega, nekaj onega

Rock Springs, Wyo. — Ker mi bo v kratkem naročnina potekla na Prosveto, moram poslati denar, ker za boglonaj je ne pošiljam. Pa tudi vsaka stvar stane. In včasih se kaj zanimivega čita iz raznih krajev, kako ga ljudje "pokajo". Posebno Anton Grdina v Clevelandu ga lomi nad vse, ali je pa toliko hudo-ben, da nekaj čveka čez narodni kongres.

Vsak razsoden človek odobrava to plemenito delo, ki so ga započeli domoljubni ljudje. In ne samo odobravati, ampak dolžnost vsakega Slovenca je tudi podpirati, kolikor že kdo more. Ali Grdina je pa proti vsaki stvari, ki se ne porodi v njegovi stari butici. On bi se moral skriti, da bi ga tudi smrt ne našla, ako bi le malo pomislil na svojo temno preteklost; ali njega je toliko sram kot je volka strah. Seveda, tukaj se ne delijo nobene medalje in zato je proti.

V šoli in v cerkvi so nam pravili, kako so Kristusa zapustili njegovi učenci takrat, ko ga je drhal napadla in ko so zvezanega vlekli pred Pilata. Sedaj se je pa ravno tako zgodilo z našo lepro Slovenijo. Ko so jo nemški "kulturosovc" napadli, so jo pa njeni voditelji in učenci zapustili in se razbežali vsakrize, ne meneč se, kaj bo z našo staro domovino. So si pač mislili kakor Hrvat: "Vsaki zase Boga molim ...". Sedaj pa od daleč gledajo, kako nemška in rimska drhal požiga in mori po naši zemlji z vednostjo papeža. Tudi Stora bi najraje vso Slovenijo ukradel in jo priklopil k Italiji. Mussolinija ima pa Hitler na vajeti, zato pa mora tako plesati kot mu on igra. Kakor vse izgleda, bodo vsi ti rablji dobili zaslužen plačilo.

Bilo je leta 1902, ko sta se na neki kmetiji pogovarjala mož in žena o domačih stvareh. Pa žena pravi možu: "Ti, meni se zdi, da je naša dekla postala nekak lepo okrogla." Mož: "To je njena stvar." Ona zopet: "Zdi se mi, da ti nekaj okrog nje laziš." Mož: "To je pa moja stvar." Ona: "Jaz bom pa dala dekle stran." On: "To je pa tvoja stvar." In tako so imeli vsak eno stvar ...

Dela se sedaj pri nas že kar vsak dan, naj bo nedelja ali praznik in vse na "hurry". In tako je nekaj rojakov vsled tega v bolnišnici, nekateri pobiti, drugi pa izčrpani od dela. Vreme imamo zelo pusto, kar naprej pihava severa že par tednov, da ni za nikamor. Snega še nimamo, to je še dobro.—John Pintar. 10.

Pokojni prijatelji v spomin

Bon Air, Pa.—Dne 29. novembra je bila v naši nasebini seja okrožne federacije SNPJ, da se je vreme tako nagajalo, da se je le malo zastopnikov udeležilo. Ravno isti dan je imel ženski samostojni krožek svojo redno mesečno sejo in sem si mislila, no, danes jih bo pa več prišlo na sejo, ker potem bodo lahko poslušale sejo federacije. Ali žalibože ni bilo tako. Vedno ene in iste pridejo na sejo—nekaj imamo članic, ki jih še ne poznamo.

Predsednica kliče vse k dnevnemu redu in seja je šla lepo naprej. Ko smo že skoraj končale, pride v dvorano Louis Strel, ki nam pove, da je umrla članica Alojzija Dremelj. Še dobro nismo vedele, da je bolna in glej, umrla je naša prva članica. Potem se dogovorimo za vens in vse drugo, kar spada v to področje. Domenimo se tudi, da jo pojdemo drugi dan obiskat in se od nje poslovimo.

Drugi večer pride k meni nekaj žensk, da gremo z busom, ker ona je živila v St. Michaelu, kakih deset milj od nas. Pa pride Urška Persin, ki pravi, ako se hočemo peljati z njenim trokom. Well, kakor pravi pregovor, da je bolje slabo se peljati kot pa dobro hoditi peš in hajdi na trok. Tako smo bile natlačene kakor žveplenke v škrtli, toda nič zato, ako smo se malo pretresle. Imamo še vedno nekaj za podzob, čeprav je kava in meso na odmerke. Nam se vseeno še bo-lje godi kot ubogim ljudem v kr-vavi Evropi.

V hiši žalosti smo počakale, da je prišel Dremeljev sin od vojakov iz Floride. On ni vedel, da je mati mrtva, dokler ni prišel domov. Pogreb se je vršil na pokopališče Grandview v Johnstownu v sredo, 2. decembra. Zmalo je bila naravnost sibirskatako da nisi mogel videti, kda vse se je udeležil. Iz Bon Aira nas je bilo pet, ki smo zastopale naš krožek. Težko jo bomo pogrežale pri naših sejah, ker po-kojna mrs. Dremelj je bila vse-lega značaja. Ampak tak je zakon narave in pojdemo drug-z-drugim. Ni drugega izhoda Blag ji spomin! Žalujem pre-ostalim moje globoko sožalje.

Sylvia Skedel. 24.

Delegacija delavcev, članov unije United Electrical, Radio & Machine Workers CIO, vlaga peti-tje z apelom na federalni delavski odbor, naj razpiše volitve glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih v tovarni Sperry Gyroscope Co., Brooklyn, N. Y.

Vesti z jugoslovanske fronte

Poročila Jugoslovanske informacijskega centra in drugih virov

KAKO PRI NAS "GOSPODA-RIJO" ITALIJANI

Vesti iz krajev na obeh straneh stare jugoslovanske meje

Ustje pri Ajdovščini v Vipavski dolini: Dne 8. avgusta so gerilci ubili italijanskega karabinerja. Italijani so nato ustrelili devet Slovencev, zažgali 97 hiš, zaprli okrog 200 moških ter odpeljali 290 žena in otrok v notranost Italije.

V Bruhanil vasi pri Dobropolju so Italijani dne 26. julija trinajstim posestnikom požgali vse.

V Bukovici pri Ribnici je bilo požganih 34 hiš.

Vas Jurjevica, ki je štela 54 hiš, je pogorela vsa.

Vas Dane pri Ribnici, ki je štela 26 hiš, je bila dne 20. julija popolnoma požgana.

Električna centrala v Gubavi- ci blizu Splita je bila ob koncu septembra tako temeljito z dinamitom razstreljena, da je ves okraj, v katerem je precej industrije in tudi mesto Split samo ostalo brez električne razsvetljave in pogona.

Italijanske izgube na Balkanu, ki so objavljene v italijanskem uradnem poročilu, so štejele v zadnjih 10 mesecih povprečno 1000 na mesec.

Nacisti ustrelili 11 oseb v Belgradu

Nemška radioodaja je poročala dne 27. septembra, da so po brzojavki DNB Nemci ustrelili v Belgradu 11 oseb, obtoženih, da so pomagale komunističnemu pokretu in osnovala sabotažna dela.

Nemiri na Bolgarskem

London, 5. dec. (UP).—Včerajšnji New York Times poroča, da je bilo v Sofiji proglašeno obredno stanje in da so takoj prvi dan vrtili v zapor 500 "komunistov", med katerimi se je nahajal baje eden, ki je bil s padobranom poslan v Sofijo. Poročilo izvirja iz nemške časnikarske agenture DNB.

Arretacije so izvršili vojaški oddelki, nakar je bilo obredno stanje zopet preklicano. Ime padalca, ki je bil o priliki arretacije težko ranjen, ni znano.

Med aretiranimi se nahaja tudi 50 od policije že prej iskanih oseb in precejšnje število vojakov, obdolženih, da so širili komunistično propagando v armadi. Nadalje trdi DNB, da so bili aretirani komunisti, židje in različne osebe, ki niso bile prijavljene policiji. Do sedmih zjutraj, dokler je trajalo obredno stanje, prebivalstvo Sofije ni smelo zapustiti svojih domov. Le s posebnim policijskim dovoljenjem so smeli na ulice. Vse prometne proge so bile vojaško zasledene, telefonske in brzojavne zveze prekinjene.

Primorski Slovenci na srednjem vzhodu

New York, 5. dec. (NYT).—Newyorški Times poroča iz Londona pod naslovom "Jugoslovanci se pridružujejo zaveznikom" naslednje vest:

Dva tisoč jugoslovanskih vojakov, ki so bili prisilno poklicani v vojaško službo v Italiji in bili ujeti od zaveznikov, se zdaj bori proti osi. To vest je oznanila British Broadcasting Corporation v svoji nemški oddaji za Evropo.

London, 3. dec. (ONA).—Dva tisoč jugoslovanskih vojakov, ki so se nahajali med laškimi ujetniki v severni Afriki, je prošlo, da se jih organizira v poseben jugoslovanski oddelek, ki se bo boril na strani Zedinjenih narodov.

Ti Jugoslovanci so prebivalci province Venezia Julia (Primorska), katero so Italijani odvzeli Jugoslovanom po prvi svetovni vojni.

V... —

ALBANSKI POŽIGAJO SRBSKE VASI

Po posledice italijanskega čuvanja London, 3. dec. (ONA).—Od italijanskih oblasti naščuvane albanske tolpe so požgale 31 srbskih vasi in napadle 20 drugih v bližini albanske meje. Prišlo je do pokoljev prebivalstva južno-zapadne Jugoslavije.

Jugoslovanski vojaški krogi trde, da so bili pohodi organizirani od albanskega kvizlinga po imenu Kruja in da je prizadeto ozemlje okolice Kosovske Mitrovice. Polovica prebivalstva požganih vasi je bila poklana, ostali pa so pobegnili v gozdove.

V... —

Predavanje v okviru poljskega odseka

(Poljedelski minister jugoslovanske vlade dr. Branko Čubrilo- lovič je predaval dne 4. decembra v prostorih JICA o poljedel- ski obnovi Jugoslavije. Preda- vanje je bilo organizirano od ekonomskega komiteja Planning Boarda, a prisostvovali so mini- ster Bogoljub Jevtić in veliko število strokovnjakov iz dežel jugovzhodne in srednje Evrope. Med ameriški strokovnjaki se je nahajal tudi mr. Michael, vi- soka osebnost v amerškem pol- jedelskem departmentu.)

Jugoslovanski minister polje- delstva dr. Branko Čubrilo- vič je v svojem obširnem in dobro dokumentiranem predavanju ob- razložil poljedelska vprašanja Jugoslavije v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

Na osnovi širokih in liberal- nih, socialno progresivnih in go- spodarsko modernih načel je dr. Branko Čubrilo- vič opisal polo- žaj poljedelstva v Jugoslaviji, njegove potrebe in težave ter vsa teška vprašanja, ki čakajo rešitve. Razjasnil je vsa ta za Jugoslavijo življenjsko važna vprašanja in jih podprl z bogatim materialom dejstev in šte- vil.

Dr. Branko Čubrilo- vič si za- mišlja Jugoslavijo kot kmečko državo, v kateri bo kmet prvak in ne le nosilec meščanskih slo- jev. Južno slovanstvo je po svo- jih temeljih kmečko in mora na Balkanu in v srednji Evropi zgraditi kmečko in poljedelsko državo, v kateri bo kmečki se- stavn del predmet največjih skrbi, osnova in temelj kulture in civilizacije.

Program dr. Branka Čubrilo- viča je vzbudil radi svoje social- ne in gospodarske aktualnosti največjo pozornost in povzročil živahno diskuzijo, v teku katere so slušalci postavili mnogo vpra- šanj, na katera je jugoslovanski minister poljedelstva točno od- govarjal.

Tudi predstavnik ameriške vlade mr. Michael je govoril in poudarjal, da je jugoslovansko poljedelstvo potrebno boljše organizacije in mnogo podpore.

SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propa- gando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih pod-pornih organizacij. Vsaka or- ganizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Na eni strani Slovenija ne bo nikomur plačevala tlake in de- setine, na drugi bo morala sama skrbeti za vse svoje ljudi. Naši davki ostanejo doma, naši ljudje nimajo pravice do služb po dal- matinskih in arbskih gimnazi- jah, rudnikih in tovarnah. Slo- venijo je mogoče organizirati v malo, cvetočo gospodarsko eno- to, ali samo, če so njeni ljudje pogumni, trdi delavci, če so pri- pravljeni, da se kosajo in pre- kosajo po svoji zmožnosti in vzdržnosti večje narode. Potem jim Slovenija ne bo dajala le kruha, tudi masla na kruhu jim bo dajala, kakor drugim. So na- ši ljudje taki? Po vas, ameri- škiki Slovenceh, jih lahko sodi- mo. Prišli ste v tuje kraje brez vsega in vendar ste mnogi prišli daleč, splezali visoko v prosti konkurenci z drugimi priseljen-

ci. Naši doma so istih kosti, žil, kit in mozga.

Majhna enota smo. Ležimo na važnem evropskem križišču. Po naravi imamo lepo in raznoliko deželo, za mnoge stvari ugodno klimo. Ljudje smo, ki imajo smisel za lepe stvari, za dušev- ne vrednote. Vse to moramo vzeti v račun, potem delati s po- gumom, domišljijo, originalnost- jo in praktičnostjo.

Ker smo majhni, se ne smemo zapirati pred svetom in ostajati sami med seboj. Iti moramo med druge ljudi, učiti se od njih, opozarjati jih na sebe. Ljudje se ne menijo za majhne narode, če jih oni ne zainteresirajo zase. Vrata moramo držati odprta na vse strani. Na križišču ležimo: zakaj bi ne postali dobroduša- krma na križpotju? Obcestna krma, kjer se ustavljajo popot- niki, kamor se vračajo gostje, ker se počutijo dobro? Zato si moramo napraviti dobre ceste, da se ne bodo valili oblaki dima za vsakim avtomobilom. Trst mora biti naše dobro, moderno pristanišče. Sezidati si moramo dobre hotele ob morju, ob jezerih, v planinah, v dolenskih gradovih. Izrabiti moramo zd- narodni dohodek naše stare stvari, naše pokrajinske lepote. Pogum, domišljija, originalnost in praktičnost.

Naša klima ni nič manj ugod- na, kakor je švicarska za sanato- rije. Imeli smo dobrih zdravni- kov brez kruha. Mogli bi se spe- cijalizirati za bolezni, ki se dajo najbolje zdraviti v naših krajih. Slovenija bi lahko stopila na me- sto Švice za ves Balkan, da bi ne konkurirala z njo kot prva dežela na svetu v pogledu sana- torijev. — Šole bi lahko zidali. Ne le za naše otroke. Zakaj bi ne imeli šol, kamor bi prihajale naše mlade Američanke, da za- eno ali dve leti prežive v krajih svojih dedov, predno začno s svojim poklicem? Ker bi pla- vale po našem morju in jezerih, se smučale po naših planinah, se učile gospodinjstva in gospodar- stva, kakor so ga znale naše ba- bice — z vsemi modernimi pri- dobivitvami po vrhu? Misliti mo- rate na dobo, ko bo potovanje enostavno, ko bo le nekaj ur iz Amerike do ljubljanskega leta- lišča.

Zakaj bi naša ljubljanska uni- verza ne postala slavna, da bi privlačila študente iz daljnjih dežel? Naši znanstveniki so bili raztreseni po različnih univer- zah, zakaj bi ne prišli domov in napravili slovensko univerzo nov Heilberg?

Očitni mi boste, da preveč sa- njaram. Predno je bila Švica bo- gata dežela, bi se smejali, če bi kdo dejal, da lahko postane bo- gata tako, da dela ure in izrablja mraz in gore. Mi lahko de- lamo pohištvo za izvoz. Slove- nija ima les, dobre mizarje, mla- de arhitekte iz Plečnikove šole — to je naš mojster, ki ga je klical veliki Masaryk v Prago, da mu je restaviral Hradčane — imeli bomo pristanišče, iz ka- terega bo šlo blago v svet poci- ni. Zakaj ne? Začetek bo težak, ali tako je bilo vedno in povsod in z vsem.

Koliko bi se dalo napraviti v našem poljedelstvu. Zakaj bi se ne prodajal "bohinjski sir" po- leg camemberta in Stiltona po londonskih trgovinah? V Ple- terjih na Dolenjskem so imeli hruške in breskve, ki so jih po- šiljali v Francijo in Nemčijo in Anglijo, ker jim ni bilo enakih. Zakaj bi tisoč dolenskih sadjar-jev ne delalo enako? Itd. itd.

Česa mi nimamo? Izkušenj na svetovnem tržišču nimamo. Pre- plahi smo s svojimi stvarmi na eni strani, pretrdoglavi z njimi na drugi. Treba se nam bo še veliko učiti. Mogoče, verjetno, da v bodoče ne bo na svetu pro- ste konkurence v istem pomenu, kakor je bila v starem gospodar- skem sistemu. Ali vedno bo še dovolj prostora, da si bodo ljud- je s pogumom, domišljijo, origi- nalnostjo in praktičnostjo ustva- rili dostojno življenje. Taki mo- ramo biti mi vsi.

Mnogi bodo dejali, da Sloveni- ja ne more obstojati kot enota radi varnosti svojih meja. Sa- ma sebe gotovo ne more braniti pred veliko večjimi sosedi. Stra- teški mora biti vključena v večjo

Pismo iz Londona

(Izvirno poročilo Prosveti) 24. novembra 1942.

Odkar so zavezniške armade na severnih in zapadnih obalah Afrike, se človeku večkrat vrine misel: ko gredo na drugo stran Sredozemlja, ko se izkrcajo v I- talijo ali na Balkanu, ko bodo o- svobojeni naši kraji, kaj potem? Kaj potem?

Dve stvari sta gotovi: da bo treba veliko poguma in trdega dela, da se izvleče dežela iz raz- dejanja in drugič, da bomo kon- čno zapustili svojim otrokom bolj srečno, bolj blagoslovljeno Slovenijo, kakor smo jo imeli mi. Slovenijo pravim. Jugosla- vijo tudi. Mogoče Balkansko zvezo. Ali eno stoji trdno zapi- sano: kakor si bodo volili in iz- volili ljudje, ki se danes v deželi borijo in jim bo sreča mila, da doživijo osvobojenje, kakor si bodo izvolili ti ljudje, tako bo.

Ko čitamo v njihovih časopisih o današnjih borbah, je mogoče najbolj zanimiva globoka vera, ki jih preveva: da so navezani sami nase, da si morajo sami s svojo krvjo ustvarjati bodočnost, da se ne morejo zanašati na ni- kogar drugega, da odvisi vse nji- hovo življenje izključno od nji- hove požrtvovalnosti in dela.

"Vsak narod bo zasegel samo ti- sto mesto in dobil toliko pravic, kolikor jih bo obsegel s svojimi silami in s svojo krvjo. . . Slo- venski narod je majhen, toda tu- di on si bo moral sam z lastnimi silami zgraditi svoj dom."

"Slovenski narod" — dali to kaže, da si oni zamišljajo Slove- nijo kot politično in ekonomsko celoto? Kot popolnoma samo- stojno enoto v federativni Jugos- laviji? Težko je uganiti take stvari. Vzemimo, da se "sloven- ski narod" pripravlja, da se prvič organizira kot politična in eko- nomsko edinica, ki se kot taka vključi v večje in širše državne oblike. Da se pripravlja na "av- tonomno Slovenijo," "federalno Jugoslavijo," kakor se imenujejo uradno take oblike.

Kaj bi to pomenilo za Sloveni- jo? Veliki nismo in ne bomo ni- kdar, moremo zato živeti tako sami zase? Naš cilj je, da naša dežela postane bolj cvetoča, naši ljudje bolj srečni, naše življenje bolj polno in blagoslovljeno kot je bilo v preteklosti. Ne smemo ostati revnejši in bolj nazadnja- škiki, kakor naši bolj množični so- sedje. Je to mogoče, če o- stanemo sami, če nam ostane mala Slovenija vse, kar imamo? Trdno verujem, da je to mogoče. Velikost ni ono, kar napravi- la narode srečne. Tako mislijo sa- mo naciji in fašisti.

Na eni strani Slovenija ne bo nikomur plačevala tlake in de- setine, na drugi bo morala sama skrbeti za vse svoje ljudi. Naši davki ostanejo doma, naši ljudje nimajo pravice do služb po dal- matinskih in arbskih gimnazi- jah, rudnikih in tovarnah. Slo- venijo je mogoče organizirati v malo, cvetočo gospodarsko eno- to, ali samo, če so njeni ljudje pogumni, trdi delavci, če so pri- pravljeni, da se kosajo in pre- kosajo po svoji zmožnosti in vzdržnosti večje narode. Potem jim Slovenija ne bo dajala le kruha, tudi masla na kruhu jim bo dajala, kakor drugim. So na- ši ljudje taki? Po vas, ameri- škiki Slovenceh, jih lahko sodi- mo. Prišli ste v tuje kraje brez vsega in vendar ste mnogi prišli daleč, splezali visoko v prosti konkurenci z drugimi priseljen-

ci. Naši doma so istih kosti, žil, kit in mozga.

Majhna enota smo. Ležimo na važnem evropskem križišču. Po naravi imamo lepo in raznoliko deželo, za mnoge stvari ugodno klimo. Ljudje smo, ki imajo smisel za lepe stvari, za dušev- ne vrednote. Vse to moramo vzeti v račun, potem delati s po- gumom, domišljijo, originalnost- jo in praktičnostjo.

Ker smo majhni, se ne smemo zapirati pred svetom in ostajati sami med seboj. Iti moramo med druge ljudi, učiti se od njih, opozarjati jih na sebe. Ljudje se ne menijo za majhne narode, če jih oni ne zainteresirajo zase. Vrata moramo držati odprta na vse strani. Na križišču ležimo: zakaj bi ne postali dobroduša- krma na križpotju? Obcestna krma, kjer se ustavljajo popot- niki, kamor se vračajo gostje, ker se počutijo dobro? Zato si moramo napraviti dobre ceste, da se ne bodo valili oblaki dima za vsakim avtomobilom. Trst mora biti naše dobro, moderno pristanišče. Sezidati si moramo dobre hotele ob morju, ob jezerih, v planinah, v dolenskih gradovih. Izrabiti moramo zd- narodni dohodek naše stare stvari, naše pokrajinske lepote. Pogum, domišljija, originalnost in praktičnost.

Naša klima ni nič manj ugod- na, kakor je švicarska za sanato- rije. Imeli smo dobrih zdravni- kov brez kruha. Mogli bi se spe- cijalizirati za bolezni, ki se dajo najbolje zdraviti v naših krajih. Slovenija bi lahko stopila na me- sto Švice za ves Balkan, da bi ne konkurirala z njo kot prva dežela na svetu v pogledu sana- torijev. — Šole bi lahko zidali. Ne le za naše otroke. Zakaj bi ne imeli šol, kamor bi prihajale naše mlade Američanke, da za- eno ali dve leti prežive v krajih svojih dedov, predno začno s svojim poklicem? Ker bi pla- vale po našem morju in jezerih, se smučale po naših planinah, se učile gospodinjstva in gospodar- stva, kakor so ga znale naše ba- bice — z vsemi modernimi pri- dobivitvami po vrhu? Misliti mo- rate na dobo, ko bo potovanje enostavno, ko bo le nekaj ur iz Amerike do ljubljanskega leta- lišča.

Zakaj bi naša ljubljanska uni- verza ne postala slavna, da bi privlačila študente iz daljnjih dežel? Naši znanstveniki so bili raztreseni po različnih univer- zah, zakaj bi ne prišli domov in napravili slovensko univerzo nov Heilberg?

Očitni mi boste, da preveč sa- njaram. Predno je bila Švica bo- gata dežela, bi se smejali, če bi kdo dejal, da lahko postane bo- gata tako, da dela ure in izrablja mraz in gore. Mi lahko de- lamo pohištvo za izvoz. Slove- nija ima les, dobre mizarje, mla- de arhitekte iz Plečnikove šole — to je naš mojster, ki ga je klical veliki Masaryk v Prago, da mu je restaviral Hradčane — imeli bomo pristanišče, iz ka- terega bo šlo blago v svet poci- ni. Zakaj ne? Začetek bo težak, ali tako je bilo vedno in povsod in z vsem.

Koliko bi se dalo napraviti v našem poljedelstvu. Zakaj bi se ne prodajal "bohinjski sir" po- leg camemberta in Stiltona po londonskih trgovinah? V Ple- terjih na Dolenjskem so imeli hruške in breskve, ki so jih po- šiljali v Francijo in Nemčijo in Anglijo, ker jim ni bilo enakih. Zakaj bi tisoč dolenskih sadjar-jev ne delalo enako? Itd. itd.

Česa mi nimamo? Izkušenj na svetovnem tržišču nimamo. Pre- plahi smo s svojimi stvarmi na eni strani, pretrdoglavi z njimi na drugi. Treba se nam bo še veliko učiti. Mogoče, verjetno, da v bodoče ne bo na svetu pro- ste konkurence v istem pomenu, kakor je bila v starem gospodar- skem sistemu. Ali vedno bo še dovolj prostora, da si bodo ljud- je s pogumom, domišljijo, origi- nalnostjo in praktičnostjo ustva- rili dostojno življenje. Taki mo- ramo biti mi vsi.

Mnogi bodo dejali, da Sloveni- ja ne more obstojati kot enota radi varnosti svojih meja. Sa- ma sebe gotovo ne more braniti pred veliko večjimi sosedi. Stra- teški mora biti vključena v večjo

Ruski ostrostrelci v akciji v osadju fronte.

Slovenski narodni kongres v Clevelandu

Cleveland, 6. dec. (JIC).—Ameriški Slovenci so imeli svoj prvi narodni kongres, ki se je vršil dne 5. in 6. decembra v Clevelandu.

Kongresa se je udeležilo 521 delegatov iz vse Amerike. Na kongresu so bile zastopane vse stranke in struje. Kljub tej pe- strosti je kongres odlično uspel in je bila lepa in veličastna ma- nifestacija ameriških Slovencev za Slovenijo in Jugoslavijo. Slo- venci so s tem kongresom doka- zali svojo visoko politično zre- lost. Kongres je vodil Vincent Cankar, predsednik Slovenske narodne podporne jednote, pod- prednika pa sta bila Mary Prislard, predsednica Slovenske ženske zveze, in Anton Zbanišnik, glavni tajnik Ameriške bratske zveze.

Kongres se je udeležil tudi Frank Lausche, župan mesta Clevelanda, ki je imel lep, nav- dušen govor o dolžnostih ame- riških Slovencev do svoje nove domovine Amerike ter svoje pr- ve domovine Slovenije in Jugos- lavije.

Glavne referate sta podala znani pisatelj Louis Adamič in pisatelj ter organizator Etbis Kristan.

V imenu jugoslovanske vlade in kot predstavnik Slovencev v stari domovini se je kongresu udeležil minister Franc Snaj. Navzoča sta bila tudi jugoslo- vanski ambasador dr. Konstan- tin Fotić in dr. Ivan Čok.

Namen kongresa je bil mani- festirati enotno voljo in vernost ameriških Slovencev v Ameriki, podpreti borbo Slovencev za zo- petno osvoboditev in združitve vseh Slovencev v Jugoslavijo ter izvoliti enotno vodstvo, ki naj v bodoče predstavlja Ameriške Slovence.

Kongres je sprejel vrsto reso- lucij, ki obsegajo naslednje smernice:

a) Zahteva se združitve vseh Slovencev v eni slovenski edini- ci—združenit Sloveniji.

b) Ta združena Slovenija naj bo enakopraven del nove demo- kratične in federativne Jugosla- vije.

c) Jugoslavija, federativna dr- žava Srbov, Hrvatov in Sloven- cev, naj tvori osnovo bodoče ure- ditve Balkana.

d) Kongres je sprejel zelo o- stro resolucijo proti akciji Oto- na Habsburškega, ker Slovenci z vso odločnostjo odklanjajo ta- ko habsburško dinastijo, kakor tudi vsak poskus, da bi se Slo- venci vključili v takozvano ka- toliško srednjeevropsko kombi- nacijo.

e) Kongres je obsodil akcijo grofa Sforze, ki govori o demo-

državno edinico. Ali baš dogo- di pred letom in pol so pokazali, da večja varnost ni neobhodna posledica bolj trdne in tesnejše povezanosti več narodov v eni državi. Avtonomna razdvoje- nost nima za neobhodno posled- ico večjo revščino in odvisnost.

Dolenjka.

Kraciji, pa 600.000 Jugoslova- nom, ki so leta 1918 prišli pod Italijo, odreda najprimitivnejše pravice samoodločbe.

f) Kongres je nadalje sprejel vrsto sklepov za bodoče delo, za slogo med jugoslovanskimi nara- di in za pomoč in rekonstrukcijo po končani vojni.

g) Kongres je tudi sprejel po- sebno poslanico, ki bo sporoče- na Slovence, ki trpe pod teror- jem okupatorjev in se bore za svojo osvoboditev.

Ustanovljen je bil "Ameriški slovenski svet" kot vrhovni predstavnik ameriških Sloven- cev. Ta odbor šteje 11 članov in to: Etbis Kristan, predsednik; Mary Prislard in Ivan Rogelj, podpredsednika, K a z i m i r Z a- krajšek, tajnik; Joe Zalar, bla- gajnik; odborniki pa Mirko Ku- helj, Vincent Cankar, kanonik John Oman, dr. Frank Kern, Leo Jurjevce in Frank Zajc.

Izvoljenih je bilo dalje še 40 članov širšega odbora, v kate- rem so tudi uredniki vseh slove- nskih listov in časopisov.

Kongres je trajal dva dni v največji slogi in disciplini in lahko služi za vzgled konstruk- tivnega in slovnega dela.

Napad na nemške častnike v Milanu

London, 16. dec. — Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da so ženske v Milanu napadle nem- ške častnike s kamenjem, da so ti na napad odgovorili s strelji, nakar so italijanski vojaki razo- rožili ženske in jih pretepli.

Abesinija napovedala vojno osišču

L o n d o n, 16. dec.—Abesinsko poslanstvo je naznanilo, da je dobilo poročilo iz Addis Ababe, da je abesinska vlada napove- dala vojno Nemčiji, Italiji in Ja- ponski.

Na eni strani Slovenija ne bo nikomur plačevala tlake in de- setine, na drugi bo morala sama skrbeti za vse svoje ljudi. Naši davki ostanejo doma, naši ljudje nimajo pravice do služb po dal- matinskih in arbskih gimnazi- jah, rudnikih in tovarnah. Slo- venijo je mogoče organizirati v malo, cvetočo gospodarsko eno- to, ali samo, če so njeni ljudje pogumni, trdi delavci, če so pri- pravljeni, da se kosajo in pre- kosajo po svoji zmožnosti in vzdržnosti večje narode. Potem jim Slovenija ne bo dajala le kruha, tudi masla na kruhu jim bo dajala, kakor drugim. So na- ši ljudje taki? Po vas, ameri- škiki Slovenceh, jih lahko sodi- mo. Prišli ste v tuje kraje brez vsega in vendar ste mnogi prišli daleč, splezali visoko v prosti konkurenci z drugimi priseljen-

ci. Naši doma so istih kosti, žil, kit in mozga.

Majhna enota smo. Ležimo na važnem evropskem križišču. Po naravi imamo lepo in raznoliko deželo, za mnoge stvari ugodno klimo. Ljudje smo, ki imajo smisel za lepe stvari, za dušev- ne vrednote. Vse to moramo vzeti v račun, potem delati s po- gumom, domišljijo, originalnost- jo in praktičnostjo.

Ker smo majhni, se ne smemo zapirati pred svetom in ostajati sami med seboj. Iti moramo med druge ljudi, učiti se od njih, opozarjati jih na sebe. Ljudje se ne menijo za majhne narode, če jih oni ne zainteresirajo zase. Vrata moramo držati odprta na vse strani. Na križišču ležimo: zakaj bi ne postali dobroduša- krma na križpotju? Obcestna krma, kjer se ustavljajo popot- niki, kamor se vračajo gostje, ker se počutijo dobro? Zato si moramo napraviti dobre ceste, da se ne bodo valili oblaki dima za vsakim avtomobilom. Trst mora biti naše dobro, moderno pristanišče. Sezidati si moramo dobre hotele ob morju, ob jezerih, v planinah, v dolenskih gradovih. Izrabiti moramo zd- narodni dohodek naše stare stvari, naše pokrajinske lepote. Pogum, domišljija, originalnost in praktičnost.

Naša klima ni nič manj ugod- na, kakor je švicarska za sanato- rije. Imeli smo dobrih zdravni- kov brez kruha. Mogli bi se spe- cijalizirati za bolezni, ki se dajo najbolje zdraviti v naših krajih. Slovenija bi lahko stopila na me- sto Švice za ves Balkan, da bi ne konkurirala z njo kot prva dežela na svetu v pogledu sana- torijev. — Šole bi lahko zidali. Ne le za naše otroke. Zakaj bi ne imeli šol, kamor bi prihajale naše mlade Američanke, da za- eno ali dve leti prežive v krajih svojih dedov, predno začno s svojim poklicem? Ker bi pla- vale po našem morju in jezerih, se smučale po naših planinah, se učile gospodinjstva in gospodar- stva, kakor so ga znale naše ba- bice — z vsemi modernimi pri- dobivitvami po vrhu? Misliti mo- rate na dobo, ko bo potovanje enostavno, ko bo le nekaj ur iz Amerike do ljubljanskega leta- lišča.

Zakaj bi naša ljubljanska uni- verza ne postala slavna, da bi privlačila študente iz daljnjih dežel? Naši znanstveniki so bili raztreseni po različnih univer- zah, zakaj bi ne prišli domov in napravili slovensko univerzo nov Heilberg?

Očitni mi boste, da preveč sa- njaram. Predno je bila Švica bo- gata dežela, bi se smejali, če bi kdo dejal, da lahko postane bo- gata tako, da dela ure in izrablja mraz in gore. Mi lahko de- lamo pohištvo za izvoz. Slove- nija ima les, dobre mizarje, mla- de arhitekte iz Plečnikove šole — to je naš mojster, ki ga je klical veliki Masaryk v Prago, da mu je restaviral Hradčane — imeli bomo pristanišče, iz ka- terega bo šlo blago v svet poci- ni. Zakaj ne? Začetek bo težak, ali tako je bilo vedno in povsod in z vsem.

Koliko bi se dalo napraviti v našem poljedelstvu. Zakaj bi se ne prodajal "bohinjski sir" po- leg camemberta in Stiltona po londonskih trgovinah? V Ple- terjih na Dolenjskem so imeli hruške in breskve, ki so jih po- šiljali v Francijo in Nemčijo in Anglijo, ker jim ni bilo enakih. Zakaj bi tisoč dolenskih sadjar-jev ne delalo enako? Itd. itd.

Česa mi nimamo? Izkušenj na svetovnem tržišču nimamo. Pre- plahi smo s svojimi stvarmi na eni strani, pretrdoglavi z njimi na drugi. Treba se nam bo še veliko učiti. Mogoče, verjetno, da v bodoče ne bo na svetu pro- ste konkurence v istem pomenu, kakor je bila v starem gospodar- skem sistemu. Ali vedno bo še dovolj prostora, da si bodo ljud- je s pogumom, domišljijo, origi- nalnostjo in praktičnostjo ustva- rili dostojno življenje. Taki mo- ramo biti mi vsi.

Mnogi bodo dejali, da Sloveni- ja ne more obstojati kot enota radi varnosti svojih meja. Sa- ma sebe gotovo ne more braniti pred veliko večjimi sosedi. Stra- teški mora biti vključena v večjo

DOLGA
ROKA

S. M. GARDENHIRE

(Se nadaljuje.)

V svoji mladosti, predno se je omožila, je nastopala kot somnambula, kar na mlade deklice nekako posebno učinkuje. Mnogo takih mladih deklic iz sosesčine se je zbiralo pri njej. In kmalu potem se je sin te mrs. Garcia zaljubil v Hortenzo. S temj bilo vse končano. V zadnjem času je prihajala mrs. Garcia tupatan k Maitlandovim. Hortenza, kakor tudi njena mati sta jo vedno sprejeli vlijudno. Hortenza se seveda ogiba mladega Garcia, toda na deželi se to ne da tako strogo izvesti, kakor v mestu, in mladi mož jo vendarle včasih vidi. Poguma mu ni nikdar dajala.

"Ali je lep?" je vprašal Connors.

"Kolikar mi je znano, ga imajo za lepega; videl ga nisem nikdar."

"Ime izpričuje, da je rodom Španec ali Italijan — v obeh deželah so lepi možje doma."

"Najbrže je lep, vendar pa ne spada v družbo miss Maitlandove. In gotovo si ne bo upal, prositi jo kdaj za njeno roko. Vsekakor pa se mi zdi, da so obiski mrs. Garcia in obnašanje Hortenze napram meni v nekaki zvezi. Pred kratkim je zopet začela obiskovati to damo, seveda le tedaj, če ni bilo doma sina, ki seveda mnogo potuje. Vedno se potem vrača domov s čudno bojaznijo in strahom; mati nima nikakršnega vpliva na njo in miss Wynn..."

"O miss Wynn še niste ničesar povedali, ga je hitro prekinil Connors."

"Miss Wynn je ena izmed najprijaznejših oseb, kar si jih moremo misliti," je toplo odgovoril mladi mož. "Maitlandovi so jo dobili v Londonu. Tam je poučevala otroke godbo in je potem spremila rodbino v njihovo domovino. Oci tedaj je postala skoraj sestra Hortenzi in hči mrs. Maitlandovi. Ta je neprimerno bolj zalažljiva, nego mrs. Garcia; pri njej bi Hortenza gotovo lahko našla poguma in moči. Po smrti Howarda..."

"Ali se je sin imenoval Howard?" je vprašal Connors.

"Da, mlajši."

"Kaj? Ta je tudi umrl?"

"Gotovo," je bil odgovor, "umrl je kmalu za bratom. Valed tega udarca bi mrs. Maitland kmalu umrla, in Hortenza je seveda ni mogla potolažiti. Odkrito moram reči, časi med temi katastrofami niso bili lahki zame. Čim bolj sem skušal tolažiti Hortenzo, tem strašnejše je bilo vse postajati, in brez pomoči miss Wynnine bi pač zblaznel. Prosil sem Hortenzo, naj se poroči; tako rad bi njo in mater prepeljal v Evropo, ker sem prepričan, da bi daljše potovanje na obe ugodno vplivalo."

Šele pred enim tednom sem zopet govoril s Hortenzo o tem, toda nima toliko moči, da bi poslušala le moje vzroke. Najprvo se je z bojaznijo ozirala na vse strani, kakor da bi pričakovala, da se priplazi v sobo morilec ter naju oboje umori. Potem se je zgrudila ter rekla, da se morava ločiti, ker najini ljubezni ni namejena sreča. Zabolelo me je v srcu, vendar pa sem rekel, da sem pripravljen, to storiti, ker se je zdela, da moja navzočnost še veča njeno bolelost. Potem je bridko jokala ter prisegala, da bo umrla, če bom še kdaj izpregovoril tako besedo.

Nisem mogel razumeti stvari — pregloboko miselna je zame," je pristavil mladi mož ter si obrisal oči, ko se je spomnil tega nastopa. "Šele včeraj mi je zopet izjavila, da se ne more odločiti, postati moja žena, da me ljubi do blaznosti, da pa je med nama neka temna senca in da ne smem več priti k njej. Tega se nisem preveč ustrašil, kajti polagoma sem se navadil takih izbruhov ter sem jih vedno pripisoval za-

losti za njenimi umrlimi sorodniki; le smilila se mi je neizmerno.

Danes zjutraj je poslala po me ter mi povedala, da vam je pisala. Ker je vedela, da sem se za ta večer dogovoril s nekim svojim kupčijskim prijateljem, je določila čas obiska po končanem gledališču. Mrs. Parton je zahtevala, naj takoj govorim z vami. Imel sem pomisleke, da bi razdelil popolnoma neznani človeku naše tajne težkoče, toda mrs. Parton je rekla, da ste navajeni na to, da se v takih zadevah išče pri vas pomoč. Hortenza je potem nekaj čudnega priznala; rekla je, da ima vsak slučaj v njeni rodbini svoj vzrok in da je za to odgovorna, da je zdaj moje življenje ogroženo in da sem brezdomno izgubljen, če nihče ne poseže vmes. Potem je rekla, da bo tudi ona umrla, če se meni zgodi kaj zlega, in da se ne boji nobenega sredstva, če bi bilo treba rešiti mene. Ne," je pripomnil ter odkimal z glavo, ko ga je Connors vprašujoče pogledal, "umobolna ni; tako jasno misli kakor jaz in vi."

"Ali je miss Maitland kaj omenila, kdaj pride čas te nevarnosti — to se pravi, ali je rekla, kdaj boste umrli?" je vprašal Connors.

"Rekla je, da se more to vsak čas zgoditi in da sem že zdaj v največji nevarnosti."

"In vi niste vprašali, koga se imate bati?"

"Seveda sem jo vprašal, ona pa je rekla, da me bo zadelo roka usode, da bom umrl, kakor so umrli drugi, ki jih je ljubila in katerih smrt ima ona na vesti."

"Ali ni označila osebe, ki bo orodje usode?"

"Ne," je odgovoril mlajši mož, "ravno o tem brezuspešno premišlujem. Prepričan sem, da resno verjame, kar pravi; toda kaj meni, tega ne razumem. Zelo se mi smili Hortenza in vsled tega so me privleli do tega, da sem prišel k vam, prosit pomoči. Gre za nekakšno skrivnost."

"Koliko oseb je zdaj pri Maitlandovih?"

"Hortenza, njena mati, miss Wynn in posli. Zdaj stanuje tudi mrs. Parton pri njih; prišla je na prošnjo Hortenze. Pripomniti moram, da je tudi življenje mrs. Maitlandove ogroženo."

"Ogroženo? Od koga?"

"Isti slučaj kakor pri meni — roka usode," je rekel mladi mož ter se nasmehnil kakor na smrt obsojeni.

"Vi ste formalno zaročeni z miss Maitland?"

"Da, to se pravi, Hortenza mi je dala svojo besedo; oče in mati sta k temu privolila."

"Ali nimate morda vzroka misliti, da so se čustva mlade deklice izpremenila?"

"Veliki bog! Prav gotovo ne!"

"Ali je morda postala vaša pazljivost mladi dami sčasoma nadležna?"

"Ne verjamem, mr. Connors."

"Jaz to le vprašujem, ker je potrebno," je pripomnil moj prijatelj.

"Sprejema me vedno neizpremenjeno z vsemi znamenji naklonjenosti," je odgovoril mladi mož, "in popolnoma prepričan sem, da me ljubi. Pošteno čuti oni strah, ki izvira iz tega praznoverja, ali kakor že hočemo to nazvati. Stokrat je rekla, da bi rada umrla, in če bi ne bilo greh, bi se usmrtila. Njen položaj je resnično usmiljenja vreden, mr. Connors."

"Jaz imam največje sočutje — ali mi imate še kaj povedati?"

"Ne, ne morem se na nič drugega spomniti. Kar me je sem dovedlo, je bil namen, vam vse povedati ter vas prositi za vašo pomoč. Ker niste niti duhovnik, niti detektiv, tedaj ne vem prav, kako bi nam mogli pomagati, toda jaz sem izvršil dano mi naročilo."

(Dalje prihodnjik.)

Naponi Otona
Habsburškega

(Nadaljevanje.)

ZADEVA OTONA HABSBURŠKEGA

Kdo je kriv?

Washington, 10. dec. (ONA). — Pomočnik državnega tajnika Adolf Berle Jr. je izjavil danes v odgovor vsem, da je bil on "duševni povzročitelj" načrta avstrijske legije. Dejal je, da je bil tej stvari od nekdaj nasproten, kakor sploh ustvarjanju posebnih edinic, ki bi izražale ali se nanašale na katerekoli politične ambicije.

V listu Washington Post je objavil naslednje pismo:

"V torek, dne 8. decembra, ste napisali članek v stolpcu Drewa Pearsona, v katerem se mi pripisuje duševno avtorstvo načrta za avstrijsko legijo pod vodstvom nadvojvode Otona Avstrijskega. Ker je netočna, bi vam bil hvaležen, da natisnete moj odgovor."

Arhivi State Departmenta dokazujejo, da načrt avstrijske legije ni bil zasnovan v tem de-

partmentu in da sem bil osebno proti načrtu, ki povzroča vtis, da so legije, ustanovljene kakor avstrijska v okviru ameriške armade, posredno ali neposredno v zvezi s političnimi ambicijami posameznikov ali strank.

Nekateri izmed nas uporabljajo vsako svojo budno uro za delo, ki naj nam pomaga zmagati. Ne bi se nas smelo motiti z zgodami te vrste."

Prvi narodni kongres ameriških Slovencev

(Časopisna agentura ONA poroča z dne 11. dec. v svojem današnjem izvodu naslednje poročilo.)

New York, 10. dec. (ONA). — Ameriški Jugoslavlani, ki so zelo važni kot delavci v tovarnah za vojaško opremo, so opozorili danes našo ameriško javnost, ker so na shodih v New Yorku in Clevelandu protestirali proti vzpodbudi monarhističnih Habsburžanov s strani ameriških Zedinjenih držav.

Zveza ameriških Jugoslavlancov je sprejela resolucijo, v kateri je označen Oton Habsburški, ki sodeluje z War Departmentom pri nabiranju vojakov za nov avstrijski bataljon, kot "reakcionaren" in "mrtev le iz preteklosti". Resolucija dodaja, da ljudje kakor Oto in Darlan "prav gotovo ne spadajo med štiri mejnike Atlantskega čarterja."

V Clevelandu je prvi narodni kongres ameriških Slovencev, kateremu je prisostvovalo 521 delegatov, izrazil svojo skrb in bojazan radi dopisovanja vojne tajnika Stimsona z Otonom in svaril, da bi bil vsak poskus obnove habsburškega cesarstva zelo nevaren za bodoči mir.

Clevelandski kongres, ki je v zvezi z obletnico jugoslovanskega zedinjenja, je poudaril, da se Otonovo politično spletkarjenje ne tiče le Avstrijcev, temveč da je silno velike važnosti tudi za vse one narode, ki so bili nekdanj "pod habsburškim žezlom."

Pijanec

Zofka Kveder-Jelovškova

Prišli so vaščani po večernicah v gostilno na pogovor. Modro so se držali možakarji, in tehtni pogovori so se razpredali počasno in dostojno. Ni bilo več trušča in vrisča na kegljišču, ni ga bilo več harmonikarja v kotu, da bi godel vesele poskove, ki so se razlegale včasih skozi odprto vežo po vsej vasi. Na zimo se je že držalo zunaj, in fantje so odšli kakor lastovke čez zimo v gozdove na delo.

Tam v kotu pa, kjer je sedel navadno harmonikar Jože, se je naslanjal danes Debevec Matija. Še pred desetimi leti je vsak rad prisel k njegovi mizi, in če mu je Debevec nalil kupo in ga povabil, da pije na zdravje svoje in njegovo. Zdaj pa so se ga ogibal, ker se je zdel ljudem siten in tudi neumen, po pravici povedano. Kadar je bil pijan, se mu je razvzljajal jezik in neprenehoma se je vsipalo iz njegovih ust. Včasih je dregnil poslušalca svojega s komolcem, zazijal je s svojimi rdečimi, izpitimi očmi vanj in vpraševal: "Ali" poslušaj, prijatelj? Ali veš kaj ti pripovedujem? Daj, poslušaj, za božjo voljo! Jaz sem žalosten, žalosten sem iz dna srca."

"In zajokal je. Tisti pa, ki so ga poslušali, so dejali: 'Vidiš ga, šlevo pijano! Krenži se, kakor baba!'"

"In včasih si je kdo z zaničevanjem odpljunil, z zaničevanjem in s farijejskim napuhom: hvala tebi, Gospod, da nisem takšen, kakršen je ta človek!"

Danes je sedel sam pri mizi in dolčas mu je bilo. Naročil si je zopet frakelj žganja in klical k sebi kajžarja Streharja, ki je pravkar odprl vrata.

—Sem sedi, prijatelj, denar imam danes in plačam ti, karkoli si izmisliš! Vina ti plačam, dasi pijem žganje, prijatelj! Zato, da mi ne bo dolčas, da ne bom sam. Žalostno mi je samemu, žalostno, prijatelj!"

—Si že spet pijan? — je vprašal Strehar in sedel k njemu. Rad je bil zastoj; kaj ne bi, ko sam ni imel ničesar in ni ga bolelo, če se je kdo ujedal nad njim, da je umazanec.

—Pijan sem! — je pritrdjeval Debevec. —Kolikar je dni v letu, tolikrat sem pijan, znanec! Pa ne škodi! Prisedi sem in naroči si!

Nekdo od sosednje mize je dejal: —Debevec je že jeruža pijan; da ga ni sram! —

—Ni me sram! — je kričal Matija. —Ni me sram, ljudje božji! Samo poglejte, Debevec je jeruža pijan! Jeruža, ljudje, jeru-

ža! Kakor berač ga je pijan, kakor cigan! Samo poslušajte, vi gospoda, ki je vaša pijanost od vina in dobre slivovke! Moja pa je od jeruža, ki je za berače, ki ga plačajo s krajcarji, ki jim jih dajo ljudje vbojajme. Oh, prijatelj, hudo mi je pri srcu, če pomislim: jaz, Debevec, sem jeruža pijan! —

Naslonil se je na kajžarja in nakremžil obraz. Nihče pri drugih mizah se ni zmenil zanj, govorili so druge reči. Debevec pa je objemal kajžarja, ki se je izkušal braniti njegove ljubeznivosti.

—Pomisli, prijatelj, kakšno je bilo Debevecovo posestvo! Ali veš? Kakor grofija, takšen je bil naš dom! S kakšnimi konji sem se vozil okrog, kaj, ali" še veš? In naša polja in moji gozdi! —Udaril se je po prsih. —Prijatelj, jokal bi se za vsako hojo, ki je stala v mojem gozdu in ki ne stoji več. In niti zemlja ni moja več, niti klade, ki so ostale od hoj! Joj, prijatelj, kakor grof sem bil in ves dan sem hodil lahko po svojem. Pomisli, in komaj bajta je še ostala! Sicer je lepa bajta, kakor grad je, in vrag naj me vzame, če ima kdo v naši deželi takšne hleve, kakršni so moji, ali" kaj češ, kaj mi bo grad, kaj mi bodo hlevi, ki bi jih bil cesar vesel? Kaj mi bodo? Žri zidove, če moreš! Ne boš jih sit, prijatelj. Posekal sem ta teden jance pred hišo. Kaj bodo stali za parado, ko sem žejen jeruža! Žena je jokala, pa sem jih vseeno posekal. In denar je hotela potem. Dragi moj prijatelj, moja žena je lačna dostikrat in otroci so raztrgani. Bosi so, daleč imajo v šolo in mrzaj je, prijatelj. Pa kaj hočeš, jaz, oče in gospodar, sem žejen jeruža! Kako bi dal denar ženi, da bi kupila krompirja za zimo, pa otrokom obutev, kako bi ji dal denar, ko mi je treba jeruža, strašno mi ga je treba, prijatelj!

Debevec Matija se je naslonil na mizo in se je razjokal na glas.

Pijančeve solze, cenene so, lahko teko...

In vendar je Streharja, kajžarja, nekaj zaskalelo v srcu. Tožati je začel žalostnega gostitelja svojega.

—I, pa ne jokaj! Pa daj ženi denar, zakaj bi ga ji ne dal? Saj je sirota, velika sirota, zdi se mi. Ni vajena beračije, saj veš. Pomisli malo, iz dobre hiše je, ni se ji sanjalo, da bo tako pri Debevecih. I no, po očetu imaš to, po očetu! Pa res nič ne slišiš o njem, kje je? — je vprašal.

—Oče moj? Bog sam vedi. Pije po svetu, služi, pije. Oh, žal mi ga je, mojega očeta! Viš, ves denar bi mu dal, kar ga imam! Naj se ga napije brez skrbi. Menda je dvanaest let, kar ga

nisem videl in ne ve, siromak ne ve, da ga imam rad. Ne ve, da sem njegov sin, da sem pijanec, kakor je bil pijanec on! Oh, prijatelj, ali" sem ti pravil? Ali" sem ti pravil, da se je napil jeruža zvečer in je spal drugi dan na skednju do opoldne, dasi smo kosili tisti dan? Ali" sem ti pravil, da sem pijunil preden opoldne, ko je prišel k obedu v hišo in smo sedeli okrog mize sami moški, jaz, hlapeci in kosci. Kakor pri zadnji večerji smo sedeli okrog mize in še več nas je bilo. Kakšnih trideset, prijatelj! In moj oče je prišel v izbo in smrdel je po jeružu še od prejšnjega dne. In jaz sem vstal in sem stopil preden in sem pijunil na tla: Fej! sram me je takšnega očeta šnopsarja! In še enkrat sem pijunil na pod. Oče je odšel skozi vrata in nikoli več ga ni bilo pod mojo streho in nikoli več ga nisem videl od tistikrat. Oh, prijatelj, hudo mi je, strašno mi je hudo, če se spomnim tistega dne. —In spet je zajokal pijanec, kakor majhen otrok je zajokal.

—Pij, kaj boš žalosten! Kaj se boš jokaj za očetom! Nu, tvoj oče je res! Ali prida, bogme ni bil, tega ne boš tajil! No, takšen človek! Iz največjega posestva v vsej občini in namesto da bi pomagal doma pri hiši, hodi na Hrvaško pozimi, poleti pa

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

dinarji tujim ljudem. Saj je sramotno. Ni imel sreče stan Debevec z družino, ni je ime Vidiš, po njem bi se bil vrge po staremu očetu, Matija! To bil mož! Pravijo, da ga za st let ne bo takšnega več v devetih farah, kakršen je bil on. Tak pameten, pošten mož, kar je je res! Po njem, po njem, Matija, bi se bil obračal, pa bi dan ne prosil mene za družino! je modroval Strehar.

(Konec prihodnjik.)

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

ZASTOPNIKI LISTA
PROSVETE

so vsi društveni tajniki in tajnice članov, ki jih društva izvolijo v svrhu.

Naši nastavljeni lokalni in poštvalni zastopniki za določene okraje so:

Louis Barborich, za Milwaukee, Wis. in okolice.

Anton Jankovich, za Cleveland, Ohio in okolice.

Andrej Pirts iz Ely, Minn., za državo Minnesota.

Frank Klun iz Chisholma, Minn., za Chisholm in okolice.

Frank Cvetan iz Tire Hill, Pa., za srednje-vzhodno Penno.

Anton Zornik iz Hermine, Pa., za zapadno Pennsylvanijo.

Joe Peternei iz Library, Pa., za zapadno Penno.

John Zornik za Detroit in okolice.

Poleg vseh teh pa lahko vsak član naročnik sam pošlje svojo naročnino direktno listu.

PROSVETA

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

TISKARNA S.N.P.J.

—sprejema vsa—

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ.
DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

. Cene zmerne, unifake dalo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue Chicago, Illinois
TEL. ROCKWELL 4994

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prijete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki eni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prijete k naročninu. Torej sedaj ni vroka reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vala lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravitelju lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelj znižati datum za to vsoto naročnika.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul, drine in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je...	\$7.50
1 tednik in	1 tednik in	6.50
2 tednika in	2 tednika in	5.10
3 tednike in	3 tednike in	3.90
4 tednike in	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plam in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priložite pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$